

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060202

DOM
2013-10-16
Stockholm

Mål nr
M 5115-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-05-03 i mål nr M 5999-12, se bilaga A

KLAGANDE

NCC Roads AB, 556302-3307
Box 397
581 04 Nyköping

Ombud: Advokaten M F

MOTPART

Länsstyrelsen i Uppsala län
751 86 Uppsala

SAKEN

Avvisad ansökan om ändring av villkor för täktverksamhet

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1101665

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NCC Roads AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska återförvisa målet till Länsstyrelsen i Uppsala län för prövning i sak.

Länsstyrelsen i Uppsala län har vidhållit sitt tidigare beslut.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NCC Roads AB har anfört i huvudsak följande.

Det finns inte grund för avvisning av ansökan om villkorsändring.

Tillsynsmyndigheten hade möjlighet att förlänga tiden till den 31 december 2012 och ansökan om villkorsändring har getts in inom denna tid. Det framgår inte av villkoret att en formell ansökan om förlängning skulle göras till tillsynsmyndigheten.

Det är inte riktigt att ett tidsbegränsat tillstånd och dess villkor förfaller bara för att tiden för den tillståndsgivna verksamheten enligt tillståndet har löpt ut. Villkor i ett tillstånd kan gälla under en längre tid än själva den tillåtna tiden för verksamhetens bedrivande. I annat fall skulle aldrig tillstånd med tidsbegränsningar kunna innehålla förpliktelser som avser tiden efter den tillståndsgivna verksamhetens upphörande. Förpliktelser där tillståndshavaren åläggs skyldigheter som hänför sig till tid efter den tillståndsgivna verksamhetens bedrivande är vanligt förekommande när det gäller täkter, gruvor och avfallsdeponier.

I ett annat liknande fall ansåg Miljööverdomstolen (dom den 27 oktober 2005, mål nr M 6117-04) att det var möjligt att pröva ett villkor som föreskrev att en deponi skulle vara efterbehandlad till ett visst datum, trots att tidpunkten för villkorets uppfyllande hade passerats och trots att ingen formell ansökan om ändring av villkoret hade inlämnats inom denna tid.

Länsstyrelsen i Uppsala län har hänvisat till vad som tidigare anförts samt har tillagt följande.

Bolaget har till stöd för sin talan hänvisat till en dom gällande ändring av villkor för en deponi. För deponier gäller att de, enligt förordningen (2001:512) om deponering av avfall, har olika faser. Dessutom är efterbehandlingstiden minst 30 år. Mot bakgrund av att tiden då en deponi anses vara aktiv är mycket lång kan det finnas skäl att justera villkoren efter det att tillståndet för driftfasen har gått ut. Dessa förhållanden gäller dock inte för en täktverksamhet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 24 kap. 8 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten, efter ansökan av tillståndshavaren, upphäva eller ändra andra bestämmelser och villkor i en tillståndsdom eller beslut än som avser storleken av ersättningens belopp. Villkoret får dock upphävas eller ändras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades.

Villkor i ett tillstånd kan inte sägas förfalla i samband med att verksamhetstiden i ett tidsbegränsat tillstånd löper ut. Visserligen har verksamhetsutövarens rätt att bedriva den tillståndsgivna verksamheten då upphört. Skyldigheten för verksamhetsutövaren att utföra t.ex. efterbehandling, och att göra det i enlighet med vad som har reglerats i tillståndet, består dock även efter denna tidpunkt.

När tiden för fullgörande av en skyldighet enligt ett tillståndsvillkor har löpt ut, utan att verksamhetsutövare har fullgjort vad som ankommit på denne, agerar verksamhetsutövaren således i strid med tillståndet. Detta får till följd att tillsynsmyndigheten bl.a. kan förelägga verksamhetsutövaren att fullgöra den skyldighet som framgår av villkoret.

Det faktum att villkor 16 i det aktuella tillståndet, vilket reglerar tidpunkten för när efterbehandlingsarbeten för täkten senast ska vara utförda, fortfarande är gällande

innebär dock inte nödvändigtvis att det är möjligt att ompröva det enligt 24 kap. 8 § miljöbalken. Att efterbehandlingsåtgärder tar längre tid än vad en verksamhetsutövare räknat med kan i och för sig ofta bero på att omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades. Däremot är det inte ett oförutsett förhållande att fristen löper ut vid en viss tidpunkt. Normalt bör det inte vara möjligt att få ett villkor omprövat om ansökan därom ges in efter det att sista dag för fullgörande av en åtgärd har passerats. Särskilt gäller detta när verksamhetsutövaren vill få just den passerade tidpunkten omprövad. Det åberopade rättsfallet, som avsåg en helt annan situation, ändrar inte denna bedömning.

Efter tidigare ändring av villkoret skulle efterbehandlingsåtgärderna ha varit utförda senast den 31 december 2011. Tillsynsmyndigheten har haft möjlighet att förlänga tiden för anläggande av strandpartier i östra delen av tälten till som längst den 31 december 2012. Bolagets ansökan till miljöprövningsdelegationen om förlängning har inkommit först den 3 maj 2012. Någon ansökan till tillsynsmyndigheten, avseende att denna skulle utnyttja sin delegerade rätt att förlänga tidsfristen, har inte gjorts av bolaget. De diskussioner som har förekommit mellan tillsynsmyndigheten och bolaget under 2011 och 2012 kan inte jämföras med en begäran om förlängd tid. Under alla förhållanden har något beslut inte fattats av tillsynsmyndigheten, som heller inte haft möjlighet att förlänga tiden till den 31 december 2013 i enlighet med bolagets begäran.

Bolaget har därmed inte ingett sin ansökan om omprövning av villkor inom en sådan tid att ansökan kan prövas. Det har därför varit riktigt att avvisa ansökan. Bolagets överklagande till Mark- och miljööverdomstolen ska således avslås. Det innebär att mark- och miljödomstolens domslut står fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal och Vibeke Sylten, referent, tekniska rådet Dag Ygland samt adjungerade ledamoten Karin Sparrman.

Föredragande har varit Olof Ekström.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-05-03
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 5999-12

KLAGANDE

NCC Roads AB, Sverige Öst, 556302-3307

Ombud: L S

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Uppsala län
751 86 Uppsala

2. Länsstyrelsen i Södermanlands län
611 86 Nyköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut den 25 september 2012 i ärende nr 551-3785-12, se bilaga 1

SAKEN

Ändring av tillståndsvillkor för berg- och grustäkt på fastigheterna X och Y i Eskilstuna kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 315504

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Södermanlands län (Länsstyrelsen i Södermanlands län) meddelade den 23 juni 2004 NCC Roads AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken att till och med den 31 december 2009 bedriva berg- och grustäkt på fastigheterna X och i Eskilstuna kommun. I villkorspunkt 16 i tillståndet föreskrevs att samtliga efterbehandlings-arbeten skulle vara slutförda ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång.

Sedan bolaget ansökt om ändring av villkor 16 förordnade Länsstyrelsen i Södermanlands län genom beslut den 20 januari 2010 att samtliga efterbehandlings-arbeten skulle vara slutförda senast den 31 december 2010. Sedan bolaget den 1 juli 2010 på nytt ansökt om ändring av villkor 16 förordnade Länsstyrelsen i Södermanlands län i beslut den 21 december 2010 att samtliga efterbehandlingsarbeten skulle vara slutförda senast den 31 december 2011. Vidare förordnades att tillsynsmyndigheten fick förlänga efterbehandlingstiden för anläggande av strandpartier i östra delen av täkten som längst till den 31 december 2012.

Den 3 maj 2012 inkom bolaget till Länsstyrelsen i Södermanlands län med en ansökan om ändring av villkor 16 och yrkade att efterbehandlingsarbetena, i huvudsak, ska vara avslutade senast den 31 december 2013. I samband med att förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer trädde i kraft den 1 juni 2012 överlämnades ärendet till Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län (Länsstyrelsen i Uppsala län) för vidare handläggning och beslut. Länsstyrelsen i Uppsala län avvisade i beslut den 25 september 2012 bolagets ansökan om ändring av villkor 16.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har överklagat Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut och, som det får förstås, i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ändrar villkor 16 i tillståndet av den 23 juni 2004 så att det får följande lydelse:

”Samtliga efterbehandlingsarbeten ska vara slutförda senast den 31 december 2011. Tillsynsmyndigheten får förlänga efterbehandlingstiden för anläggande av strandpartier i östra delen av tälkten till som längst den 31 december 2013.”

I andra hand, för det fall mark- och miljödomstolen finner att frågan om ändring inte kan prövas i domstolen, yrkas att målet återförvisas till Länsstyrelsen i Uppsala län för förnyad handläggning.

Bolaget har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Det föreligger skäl att förlänga efterbehandlingstiden eftersom efterbehandlingen av strandpartier i östra delen av tälkten har avvaktat beslut från Eskilstuna kommun. Så snart beslut fattats av Eskilstuna kommun rörande strandområdet utformning och beslutet vunnit laga kraft kommer efterbehandling att ske i enlighet härmed. Bolaget kan inte slutföra efterbehandlingen förrän under år 2013. Efterbehandlingen beräknas vara klar till sommaren 2013. Det ligger i samtligas intresse att tiden förlängs i enlighet med yrkandena. Det bör också noteras att det inte är bolaget som har fördröjt efterbehandlingen. Enligt bolagets uppfattning är det uppenbart att villkor i ett tillstånd kan gälla längre än själva tillståndet att bedriva verksamheten. Med länsstyrelsens synsätt skulle tidsbegränsade tillstånd aldrig kunna innehålla villkorskrav som reglerar efterbehandling eller kontroll av verksamheten efter dess bedrivande. Redan på denna grund bör därför ärendet återförvisas till länsstyrelsen för förnyad handläggning. Enligt villkor 16 fick tillsynsmyndigheten förlänga efterbehandlingstiden för anläggandet av strandpartier i östra delen av tälkten till som längst den 31 december 2012. Det är ostridigt att det under 2011 och 2012 har pågått en diskussion med kommunen om vilken efterbehandling som ska göras i den östra delen och att frågan bland annat har avvaktat antagandet av en kommunal detaljplan. Det framgår inte av villkorets ordalydelse att det skulle inlämnas en formell ansökan hos kommunen om förlängning av tiden. Kommunens agerande under denna period och det faktum att det har pågått en diskussion om vilken efterbehandling som skulle ske, måste innebära att tiden för efterbehandling därigenom förlängdes i enlighet med villkoret. Bolaget begärde i maj 2012 att efterbehandlingstiden skulle förlängas till utgången av 2013. Begäran gjordes under den tid när villkoret fortfarande gällde.

En överdriven formalism med påståenden om att en skriftlig ansökan om förlängd arbetstid skulle ha inlämnats före utgången av år 2011 tjänar inte något syfte. Av kommunens yttrande inför beslut den 21 december 2010 framgår att den ansåg att tillsynsmyndigheten skulle få möjlighet att förlänga efterbehandlingstiden ytterligare ett år. Miljöprövningsdelegationen ifrågasatte inte detta utan konstaterade bara att frågan om avvecklings- och efterbehandlingsplan är något som lämpligen bör hanteras inom ramen för tillsynen och meddelade därefter det aktuella villkoret.

Länsstyrelsen i Uppsala län har beretts tillfälle till yttrande och vidhållit beslutet.

DOMSKÄL

Enligt Länsstyrelsen i Södermanlands läns beslut av den 21 december 2010 skulle samtliga efterbehandlingsarbeten vara slutförda senast den 31 december 2011. I beslutet gavs dock tillsynsmyndigheten möjlighet att förlänga efterbehandlingstiden för anläggande av strandpartier i östra delen av tälten som längst till den 31 december 2012.

En allmän princip inom miljöretten får anses vara att ett tidsbegränsat tillstånd gäller till dess att alla åtgärder enligt villkor i tillståndet ska vara slutförda. En ansökan om ändring av villkor enligt 24 kap. 8 § miljöbalken måste då ges in till tillståndsmyndigheten innan skyldigheten enligt villkoret löpt ut, dvs. i detta fall senast den 31 december 2011.

Av handlingarna i målet framgår att någon ansökan om förlängning av tiden för efterbehandling inte inkommit till vare sig tillståndsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten innan den 31 december 2011. De kontakter som förevarit mellan bolaget och kommunen är inte att jämföras med en ansökan om villkorsändring och kan inte heller i övrigt medföra att tiden för efterbehandling förlängts. Därmed saknas skäl att, som bolaget begärt, höra kommunen om de diskussioner som ägt rum mellan bolaget och kommunen. Av anförda skäl anser mark- och miljödomstolen i likhet med länsstyrelsen att tillståndet förfallit. Då inget gällande tillstånd finns föreligger därmed hinder att förordna om ändring av villkoret gällande efterbehandling.

Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut att avvisa ansökan har således varit riktigt. Skäl att återförvisa målet för fortsatt handläggning har inte framkommit. Överklagandet ska således avslås i dess helhet.

Mark- och miljödomstolen erinrar om att bolagets skyldighet i egenskap av verksamhetsutövare att slutföra efterbehandlingen av området är en fråga som får hantearas inom ramen för tillsynen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 24 maj 2013. Prövningstillstånd krävs.

Christoffer Sheats

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Christoffer Sheats, ordförande, och tekniska rådet Ingrid Johansson. Föredragande har varit beredningsjuristen Sarah Berwick.